

De verbindende kracht van diversiteit

turning diversity into prosperity

visienota juni 2009
Stadsdeel Amsterdam Zuidoost

- Een stad waar iedereen zich thuis voelt, ongeacht waar zijn of haar wieg ooit stond...
- Een stad waar ieders talenten tot hun recht komen, waar geen glazen plafonds bestaan op basis van achternaam, sekse, geloof of etnische achtergrond...
- Een stad waar mensen niet vanuit een verdeeld verleden langs elkaar heen leven, wonen, sporten en werken maar vanuit kennis en begrip van elkaars achtergronden samen werken aan onverdeelde buurten en een gedeelde toekomst...
- Maar vooral ook een stad waar we niet meer spreken van allochtonen en autochtonen maar alleen nog maar van burgers. Burgers die trots zijn op hun stad...
- Een stad waar iedereen in gelijke gevallen gelijk behandeld wordt. Waar we elkaar respecteren, waar we naar elkaar omkijken en waar we ons verbonden voelen met elkaar en onze gedeelde toekomst... Een stadsdeel waarvan alle burgers zeggen: 'Dit is ons stadsdeel. En samen zijn wij Amsterdam Zuidoost'...

vrij naar bron: *Verdeeld verleden, gedeelde toekomst - resolutie Partij van de Arbeid maart 2009*

- (...) dat iedereen met gevoel van eigenwaarde in het stadsdeel kan leven en trots is op zijn Zuidoost. We hebben één samenleving. De VVD zou tegen een ieder willen zeggen: "Doe mee!"
- Zuidoost heeft een groot aantal kwetsbare inwoners als het om werk gaat. Door de vaak lage opleiding en/of slechte beheersing van de Nederlandse taal zijn zij de laatsten die werk krijgen in tijden van economische voorspoed en de eersten die werkloos raken in tijden van achteruitgang. Een deel van de oplossing ligt in scholing. Een ander deel ligt in werkgelegenheid binnen ons stadsdeel en in de omgeving.
- Iedereen die in ons land leeft en enig zelfrespect bezit neemt geen genoegen met een rol in de marge van de maatschappij, maar wil zich volledig kunnen ontplooiën. Zelforganisaties hebben hier een belangrijke rol in, met name om mensen te stimuleren tot deelname aan inburgeringstrajecten.
- De VVD wil dat de mensen in Zuidoost zich prettig voelen en binnen de maatschappij meedoen, zich kunnen ontplooiën en trots zijn op zichzelf en hun stadsdeel.

bron: *bijdrage van de VVD bij de Algemene Beschouwingen 21/11/2006*

- Niet alleen eenheid in verscheidenheid, maar ook eenheid in verbondenheid. Dat betekent dat we respect hebben voor de waarden van elkaar en voor de daaruit voortkomende normen. Eenheid in verbondenheid, verbondenheid met elkaar en met onze waarden. In een veelkleurige samenleving is dat van essentieel belang.
- Het CDA wil het gebruik van het Nederlands door nieuwkomers in Zuidoost stimuleren. Er komt een project onder het motto 'Ken samen uw Wijk' waarin nieuwkomers kennis maken met de burens, de buurt en de voorzieningen in de wijk.
- Zelforganisaties worden actief betrokken bij het integratieproces. Kaderopleidingen zijn daarvoor een vereiste. Het opbouwwerk wordt gestimuleerd daarvoor initiatieven te ontwikkelen.
- Subsidieaanvragen worden getoetst op hun maatschappelijke relevantie en op hun doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid.

bron: *verkiezingsprogramma CDA Zuidoost*

- Groeperingen en organisaties die voor hun activiteit gebruik willen maken van een ruimte kunnen dan een aanvraag indienen die afhankelijk van de beschikbaarheid van de ruimte gehonoreerd kan worden. In Utrecht heeft men op deze wijze bereikt dat ruimte en personeel efficiënter en effectiever gebruikt worden, maar bovenal dat integratie van de grond is gekomen en de functie 'ontmoeting' uitsluitend voor de eigen doelgroep naar de achtergrond is verdreven.

bron: OZO actueel

- Integratie begint bij een betere inburgering. Er moeten meer en betere cursussen komen: op maat, gericht op kennis van taal én samenleving. Wie zonder legitieme reden afhaakt, betaalt de cursus zelf en kan op zijn of haar uitkering worden gekort. Beheersing van het Nederlands is een voorwaarde voor het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit.
- De multiculturele samenleving is een feit, daar moeten we het mee doen. Met aandacht voor de positieve en de negatieve aspecten. Alleen met een evenwichtige en realistische aanpak kun je problemen oplossen in plaats van vergroten.

bron: 'Het hoofd koel, het hart warm' - plan van aanpak integratie Groen Links

- Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn kernwaarden waarop onze beschaving is gebaseerd. Die kernwaarden horen ook centraal te staan in het integratiedebat.
- Wie in Nederland wil leven moet ook deelnemen aan de samenleving, hier kunnen leren, wonen en werken. Dat is in ieders voordeel. Deze participatie wordt in de praktijk ernstig bemoeilijkt door achterstand en achterstelling. Participatie betekent dat we met elkaar omgaan. Daarvoor is voldoende kennis nodig van de Nederlandse taal, maar ook van de gewoonten en ongeschreven regels van de samenleving. Participatie vereist echter ook dat ruimte wordt gemaakt, zodat nieuwkomers kunnen meedoen. Alleen dan krijgt iedereen een gelijkwaardige kans.

bron SP: Gedeelde toekomst: Voorstellen voor participatie, emancipatie en integratie

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Wat vooraf ging.....	2
1.2	Brede discussie.....	2
1.3	Emancipatie in eigen kring.....	3
1.4	Veranderende rol van het stadsdeel.....	3
1.5	Verbindende kracht in de samenleving.....	4
1.6	Evaluatie van ons sociaal beleid is nodig.....	5
1.7	Leeswijzer.....	5
2	Draagvlak	6
2.1	Resultaten van de consultaties over diversiteit en burgerschap.....	6
3	De staat van Amsterdam Zuidoost	8
3.1	De bevolkingssamenstelling naar herkomst.....	8
3.2	Sociale verschillen in Zuidoost.....	8
3.3	Veranderende wereld.....	9
4	Verdeeld verleden, gedeelde toekomst	10
4.1	Missie.....	10
4.2	Civil society.....	10
4.3	Onze visie op diversiteit.....	11
4.4	Van diversiteitsbeleid naar lokaal sociaal beleid.....	12
4.5	Actief burgerschap.....	12
4.6	Burgerschap in het onderwijs.....	13
5	Prestatieafspraken	14
5.1	Contouren van ons subsidiebeleid.....	14
5.2	Overgangsregeling.....	15
5.3	Externe evaluatie.....	15
6	Samenvatting	16

1 Inleiding

Deze nota geeft de visie van het Dagelijks Bestuur op de rol van lokale organisaties in het sociaal domein. De nota beperkt zich tot het formuleren van de visie. Na vaststelling door de stadsdeelraad zal een plan van uitvoering en implementatie volgen, waarbij alle huidige subsidieontvangers nauw zullen worden betrokken.

1.1 Wat vooraf ging

Sinds de nota *Herijking welzijnsbeleid* (2000) is diversiteit een belangrijk aandachtspunt binnen het sociaal beleid van stadsdeel Zuidoost. Met het oog op de bevolkingssamenstelling van het stadsdeel was ons uitgangspunt '*algemeen waar mogelijk, categoriaal waar nodig*'.

1.2 Brede discussie

In het najaar van 2008 presenteerde de portefeuillehouder Werk en Diversiteit een startnotitie aan de raad, *Van diversiteit naar burgerschap*, waarin hij de denkrichting aangaf van de koers die het Dagelijks Bestuur wil gaan varen. Om een brede maatschappelijke discussie op gang te brengen heeft de portefeuillehouder - conform het gevoel van de raad - van oktober 2008 tot april 2009 een groot aantal lokale organisaties geconsulteerd. Hij bezocht zowel gesubsidieerde organisaties als organisaties die nog nooit subsidie hebben aangevraagd.

Het gesprek ging ook over hun maatschappelijke rol bij het verbinden van hun achterban met professionele organisaties, zoals gezondheidszorg, arbeidsbureau, inburgering en onderwijs. De consultaties werden afgesloten met een plenaire bijeenkomst in *De Kandelaar*. Deze consultaties en de bijeenkomst in *De Kandelaar* vormen de basis voor een nieuwe koers in het sociaal beleid in Amsterdam Zuidoost.

1.3 Emancipatie in eigen kring

Jaarlijks werd subsidie verleend aan een aantal etnisch categorale instellingen: organisaties die een specifieke etnische bevolkingsgroep vertegenwoordigen. Van hen werd min of meer impliciet verwacht dat zij verbindend vermogen zouden hebben en als intermediair zouden fungeren tussen burgers van etnische groepen en algemene instellingen. De verwachting van de lokale overheid was dat lokale organisaties een belangrijke rol zouden spelen bij de uitvoering van het sociaal beleid, omdat zij laagdrempelig zijn voor burgers uit hun achterban.

De lokale organisaties hebben in de afgelopen jaren successen geboekt. Zij waren een belangrijke succesfactor bij de totstandkoming van de resultaten op het terrein van inburgering in Zuidoost. Het stadsdeel kende de afgelopen jaren een relatieve rust in een stad waar elders veel onrust was tussen etnische groepen. Lokale organisaties hebben gewerkt aan empowerment, informatie en advies voor de eigen achterban, radiuitzending over moeilijke onderwerpen zoals aids en seksualiteit.

De subsidies aan lokale organisaties hebben een positieve invloed gehad op de verbondenheid en het gemeenschapsgevoel van hun leden. De emancipatie in eigen kring werd bevorderd. Amsterdam Zuidoost is nu in een nieuwe fase van ontwikkeling van het sociaal domein gekomen: het stadsdeel wil de rol van lokale organisaties verder uitbouwen door een stevige brug te slaan tussen de sociale speerpunten van het bestuursakkoord en de activiteiten van de lokale organisatie.

1.4 Veranderende rol van het stadsdeel

Bij organisaties die jaren achtereen subsidie ontvingen, ontstond een gevoel van gewoonterecht. Het stadsdeel heeft hierin in de afgelopen jaren een proces van verandering doorgemaakt. Sinds de vaststelling van de subsidieverordening in 2006 kwam er meer aandacht voor *heldere prestatieafspraken*, die de verwachtingen van Amsterdam Zuidoost als subsidiegever expliciteren. Ook het onderzoek van de Amsterdamse Rekenkamer heeft dat zichtbaar en bespreekbaar gemaakt. Het stadsdeel stelde zich de opdracht het subsidieproces in het algemeen en 'diversiteitssubsidies' in het bijzonder onder de loep te nemen.

Diversiteitsbeleid was in Zuidoost eigenlijk altijd 'ongeschreven beleid'; subsidies aan etnisch categorale organisaties waren van meet af aan bedoeld *ter ondersteuning van het lokaal sociaal beleid* in Zuidoost.

1.5 Een nieuwe stap

De algemene subsidieverordening werd in 2006 door de stadsdeelraad vastgesteld. In de periode 2006 – 2008 heeft de stadsdeelorganisatie hard gewerkt aan de verbetering van het subsidieproces in het algemeen. Nu is het stadsdeel toe aan een nieuwe stap in de relatie tussen stadsdeel en lokale organisaties.

1.6 Verbindende kracht in de samenleving

In ons stadsdeel wonen veel actieve burgers. In maart 2009 staan bij de Kamer van Koophandel 1019 stichtingen ingeschreven met een adres in Amsterdam Zuidoost. Lokale organisaties hebben veel verschillende functies in de samenleving: ontmoeting, recreatie, religie of voorlichting. De lokale overheid heeft daarin geen rol.

Pas vanaf het moment dat een lokale organisatie subsidie aanvraagt, formuleert de lokale overheid criteria en prestatieafspraken voor de stichting. Beide partijen - stadsdeel en lokale organisatie - gaan een overeenkomst aan op grond waarvan de lokale organisatie subsidie ontvangt en verantwoordt.

Nut en noodzaak van lokale organisaties worden in Zuidoost de laatste jaren steeds sterker ervaren. Bij de lokale organisaties zelf en bij de lokale overheid is het besef ontstaan dat onze diversiteit - *in de breedste zin van het woord* - een verbindende kracht in de samenleving is. Lokale organisaties willen in het nieuwe beleid van Zuidoost als stevig fundament fungeren, dat is gebleken tijdens de plenaire bijeenkomst in *De Kandelaar*. Als brug of springplank naar concrete ontwikkeling van kinderen, mensen en groepen: naar *talentontwikkeling, scholing, werk of een passende loopbaan*.

Onderling verbinden van groepen mensen met eenzelfde hulpvraag, maar vooral verbinden met een algemene dienst of instelling die de hulpvraag op professionele wijze kan beantwoorden: voorschool, OKC, inburgering, seksuele opvoeding en weerbaarheid, arbeidstoeleiding en gezondheidszorg.

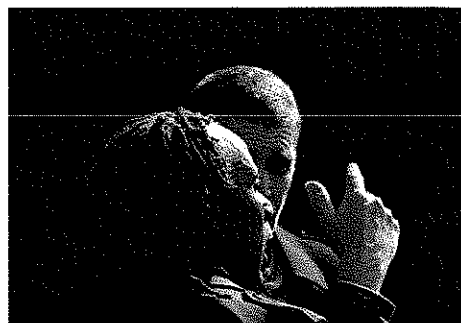
De thema's van het bestuursakkoord - armoede, werk, jeugd, leefbaarheid en veiligheid - zijn daarbij leidend.

1.7 Evaluatie van ons sociaal beleid is nodig

Evaluatie van ons sociaal beleid - als grondslag voor subsidies aan lokale organisaties - is dringend noodzakelijk. Beleid dat heldere criteria formuleert voor organisaties die vanuit hun eigen culturele achtergrond een bijdrage leveren aan de 'civil society': sinds de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is *civil society* een goede noemer voor de koers die het stadsdeel wil varen: maatschappelijk meedoen voor iedereen, niemand aan de kant. De nieuwe wet verplicht lokale overheden tot het inrichten van lokaal sociaal beleid dat gericht is op maatschappelijke participatie van burgers in brede zin. Voor mensen met een beperking: economisch, medisch en sociaal.

1.8 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de bestuurlijke weg die tot deze visienota heeft geleid. Hoofdstuk 3 geeft beknopte informatie over 'de staat van Zuidoost'. Hoofdstuk 4 behandelt de visie van het Dagelijks Bestuur op diversiteit en de relatie tussen diversiteit en actief burgerschap. Hoofdstuk 4 beschrijft de contouren van het beleidskader en speerpunten voor actief burgerschap. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de randvoorwaarden en prestatieafspraken voor subsidiering binnen het sociaal domein. Hoofdstuk 6 geeft een samenvatting.

2 Draagvlak

In september 2008 zijn de stadsdeelraad en het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Zuidoost in gesprek gegaan over de startnotitie *Van Diversiteit naar Burgerschap*. De raadsfracties adviseerden de portefeuillehouder Werk en Diversiteit gesprekken met lokale organisaties aan te gaan en de organisaties nadrukkelijk te betrekken bij de beleidsontwikkeling. Deze gesprekken hebben veel waardevolle informatie opgeleverd over de activiteiten van allerlei lokale organisaties in Zuidoost: gesubsidieerde, ongesubsidieerde, etnische, kerkelijke, seculiere en buurtgebonden organisaties.

Tijdens de gesprekken heeft de portefeuillehouder de organisaties geïnformeerd over zijn intenties en de denkrichting van zijn beleidsvoornemens. De lokale organisaties hebben tijdens de gesprekken hun opvatting over het beleid gegeven en aangegeven welke rol zij voor zichzelf in nieuw sociaal beleid zien. De resultaten van deze gesprekken zijn in maart 2009 aan alle betrokkenen gepresenteerd tijdens een plenaire bijeenkomst in *De Kandelaar*. De gesprekken met de lokale organisaties en de plenaire bijeenkomst vormen een stevig draagvlak voor deze visienota.

2.1 Resultaten van de consultaties over diversiteit en burgerschap

Over het algemeen toonden de geconsulteerde instellingen zich tijdens de consultaties ronduit positief over de nieuw in te zetten koers. In de meeste gevallen werd de richting van de startnotitie als vanzelfsprekend ervaren. Gesubsidieerde organisaties toonden zich soms enigszins terughoudend ten aanzien van de visie van het stadsdeel. Twee van deze instellingen hebben tijdens de plenaire bijeenkomst kritiek geleverd op een aantal formuleringen in de startnotitie. De volgende uitgangspunten konden op voldoende draagvlak rekenen:

- Subsidie is bedoeld voor activiteiten, niet voor instandhouding van instellingen.
- Subsidies staan open voor alle lokale organisaties.
- Etniciteit kan een ingang zijn om sommige groepen mensen te bereiken, die anders niet bereikt zouden worden. Sommige stichtingen komen nog niet toe aan het verbreden van de doelgroep.

- Een lokale organisatie met een etnische achterban kan een belangrijke brugfunctie vervullen in het toeleiden van mensen uit hun achterban naar algemene instellingen en voorzieningen.
- De lokale overheid heeft de plicht de totstandkoming van nieuwe netwerken bevorderen. Stadsdeel Zuidoost wil graag een rol spelen in het verbinden van lokale organisaties en algemene instellingen, bijvoorbeeld¹ door subsidie te verlenen aan een dergelijk 'koppel'.
- De lokale overheid moet antwoord geven op de vraag hoe voorzieningen 'ontsloten' kunnen worden. Alle burgers, maar vooral burgers met een achterstand, moeten gebruikmaken van relevante voorzieningen.
- Gemeenschapsgelden moeten verantwoord besteed worden, de verantwoording moet transparant zijn.

---

¹ bijvoorbeeld: een programma van bewegingsactiviteiten, georganiseerd door een koppel bestaande uit een professionele sportvereniging en een (aantal) lokale organisatie(s)

3 De staat van Amsterdam Zuidoost

3.1 De bevolkingssamenstelling naar herkomst

Op 1 januari 2008 heeft Amsterdam Zuidoost volgens de dienst Onderzoek en Statistiek (O&S) 78922 inwoners. Er zijn 123 verschillende nationaliteiten geregistreerd. Verhoudingsgewijs kent Amsterdam Zuidoost een concentratie van probleemfactoren:

- Amsterdam Zuidoost heeft de grootste groep burgers uit niet-westerse landen (63,4%)
- de kleinste groep 65-plussers
- bijna 50% alleenstaanden
- relatief veel eenoudergezinnen (16%)
- de grootste groep (0-23 jaar) jonge burgers van Amsterdam (35%)².
- Amsterdam Zuidoost is de absolute koploper in Amsterdam waar het gaat om de werklozen en externe migratie (vestiging en vertrek) en interne migratie (verhuizingen).

3.2 Sociale verschillen in Zuidoost

In sociaaleconomisch opzicht wijkt Zuidoost in negatieve zin af van het Amsterdams gemiddelde. Het opleidingsniveau en welvaartsniveau zijn beneden gemiddelde, terwijl het werkloosheidscijfer boven het gemiddelde ligt. Zuidoost heeft veel huishoudens met een minimuminkomen. Hiervan is één op de drie een eenoudergezin. Eenoudergezinnen en alleenstaanden zijn de helft van het aantal huishoudens in Zuidoost. Dit heeft effect op het werkloosheidscijfer. Mensen die samenwonen met een andere volwassene zijn bij werkloosheid minder vaak aangewezen op een uitkering. Van het jongste gedeelte van de beroepsbevolking, in de categorie tussen 15 en 30 jaar, heeft in Zuidoost 37 procent betaald werk, tegenover 52 procent van alle Amsterdammers in deze leeftijdsgroep. Veel migranten staan sociaaleconomisch laag op de ladder, veel kinderen groeien op in een eenoudergezin met een minimuminkomen.

In delen van Zuidoost is een monocultuur ontstaan, een gebied met een hoge concentratie van mensen met lage sociaaleconomische status.

---

² Totaal 27.257 jonge burgers in de leeftijd tussen 0 - 23 jaar

Die concentratie leidt mede tot de sociale problematiek van armoede, schulden, kwetsbare gezinnen en onvoldoende geschoolde jongeren. Dit alles geeft een niet onbelangrijk deel van de inwoners een achterstand die zij in de concurrentie met kansrijkere groepen in de samenleving niet inhalen. Binnen Amsterdam Zuidoost zijn grote verschillen in het gemiddelde inkomen. In Bijlmer Oost en Centrum, waar meer dan de helft van onze burgers woont, is het gemiddelde inkomen het laagst. Het gemiddelde inkomen in Driemond en Nellestein ligt boven het stedelijk gemiddelde.

3.3 *Veranderende wereld*

De geschiedenis van Amsterdam Zuidoost wordt gekenmerkt door een voortdurende in- en uitstroom van mensen. In de naoorlogse periode kwam er een versnelling in de verandering van onze bevolkingssamenstelling. Met de onafhankelijkheid van voormalige koloniën en later de ontstane vraag naar gastarbeiders in de zestiger en zeventiger jaren kwamen veel nieuwe mensen in ons land wonen. In 2050 heeft een derde van alle Nederlanders zijn geschiedenis in een ander land - zelf, via zijn ouders of grootouders. We verschillen steeds meer van elkaar, niet alleen qua herkomst en afkomst maar ook in levensstijl.

Zo'n verandering brengt successen en problemen met zich mee. Met veel nieuwkomers is het goed gegaan. Ze nemen een belangrijke plaats in in de samenleving van Zuidoost en hebben een succesvolle loopbaan. Maar er is ook een groep in Zuidoost - eerste *en* tweede generatie migranten - waarmee het nog niet goed gaat. Mensen uit deze groep zijn vaker werkloos, vallen vaker uit op school en zijn vaker dan gemiddeld afhankelijk van een uitkering en slachtoffer van geweld achter de voordeur.

4 Verdeeld verleden, gedeelde toekomst³

'Bij de uitvoering van diversiteitsbeleid dient gewerkt te worden aan gelijke kansen voor de etnische minderheidsgroepen en vrouwen (...). Speciale aandacht geven wij hierbij aan jongeren en ouderen. Het diversiteitsbeleid strekt zich uit over strategische terreinen binnen Zuidoost, zoals: arbeidsmarkt, onderwijs, wonen, zorg en welzijn, kunst, cultuur en sport'. Dat schreven wij in het bestuursakkoord 2006 - 2010.

Bij de totstandkoming van deze nota hebben wij ons laten inspireren door burgers, door lokale organisaties, raadsleden, politici in en buiten Zuidoost, deskundigen op het gebied van diversiteit, politieke partijen en overheid. In dit hoofdstuk beschrijven wij onze missie en visie op het lokaal sociaal domein in Amsterdam Zuidoost, vanuit het perspectief van diversiteit.

4.1 Missie

Zuidoost heeft - meer nog dan andere delen van Amsterdam - een belangrijke missie op dit terrein te vervullen. Diversiteit als verbindende kracht in de civil society die zelfredzaamheid, actief burgerschap en maatschappelijk meedoen als belangrijkste trefwoorden heeft. Dat vergt een inspanning van ons allemaal: in de buurt, op school, op het werk, in kerk en moskee, in de politiek. Actieve burgers doen mee in de samenleving, in arbeid, door de taal te spreken en zich met Nederland verbonden te voelen - en met Amsterdam Zuidoost in het bijzonder. Aanleiding om ons beleid binnen het sociaal domein te toetsen aan de bestaande situatie. Hierna beschrijven wij een aantal belangrijke bouwstenen voor onze visie op de 'gedeelde toekomst' van Amsterdam Zuidoost.

4.2 Civil society

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft een nieuw kader voor ons sociaal beleid geïntroduceerd. De stadsdelen en de centrale stad hebben in Amsterdam bindende afspraken gemaakt over het sociaal domein. Zuidoost is sinds 2008 begonnen het stedelijk beleidskader Wmo te implementeren en de lokale sociale kaart te 'tekenen': $80 + 20 > 100$.

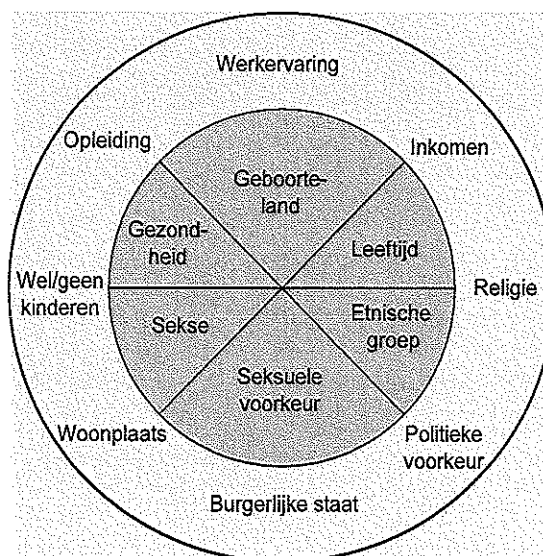
Tachtig plus twintig is meer dan honderd: de uniforme voorzieningen in Amsterdam (80) en de lokale voorzieningen in elk stadsdeel (20) versterken de kracht en het draagvlak van sociaal beleid. Maatwerk voor de specifieke problemen in een stadsdeel, herkenbaar beleid en gebruikmaken van aanwezige kracht in het eigen stadsdeel leveren een onmisbare meerwaarde op (>).

De gedachte van *civil society* gaat uit van het vermogen van burgers om op eigen kracht hun weg in de maatschappij te vinden *en* zich verantwoordelijk te voelen voor degenen die daartoe minder in staat zijn.

Gemeenschapsgevoel en besef van gemeenschappelijke belangen zijn daarbij belangrijke voorwaarden. Lokale en etnische organisaties zijn krachtige verbindende elementen in de civil society. Zij organiseren burgers vanuit verschillende invalshoeken - cultuur, godsdienst, buurt, sport, levensfase - en helpen en activeren burgers in wisselwerking met hun omgeving. Lokale organisaties reiken burgers de hand bij het verwezenlijken van hun maatschappelijke doelen en leveren zo een onmisbare bijdrage aan sociale cohesie en actief burgerschap.

4.3 Onze visie op diversiteit

Diversiteit is een maatschappelijk gegeven. Ons beleid gaat over mensen in hun maatschappelijke context, het overziet het geheel van maatschappelijk relevante verschillen tussen mensen en wil mensen in staat stellen structurele barrières die hun maatschappelijke participatie hinderen, te overwinnen. Het begrip diversiteit is onder te verdelen in primaire en secundaire kenmerken. Primaire kenmerken zijn de eigenschappen die iemand zelf niet of nauwelijks kan beïnvloeden, zoals leeftijd of afkomst.

Op de secundaire kenmerken kan iemand zelf invloed uitoefenen. De aspecten in de buitenste cirkel van het schema zijn voor ieder mens voortdurend aan verandering onderhevig. Sommige kenmerken, zoals gezondheid, kunnen in beide kringen vallen. Dit illustreert hoe mensen verschillen, zonder dat het aan de buitenkant af te lezen is. De primaire en secundaire kenmerken, zowel de zichtbare als de onzichtbare, maken allen onderdeel uit van iemands identiteit.

Deze kenmerken hebben een grote invloed op onze waarden, normen, behoeften en wensen. Ze beïnvloeden de wijze waarop iemand zijn omgeving waarneemt en hoe hij door anderen wordt waargenomen. Er is een aantoonbaar verband tussen zelfredzaamheid en participatie enerzijds en factoren zoals opleidingsniveau, herkomst, Nederlandse taal, inkomen, bekendheid met voorzieningen en een sociaal netwerk anderzijds. De 'identiteit' van mensen is daarmee een dynamisch gegeven. Als de omstandigheden van een burger veranderen, heeft dit - vroeger of later - invloed van betekenis op zijn identiteit, zijn leefwereld, zijn visie en zijn welvaart.

4.4 Van diversiteitsbeleid naar lokaal sociaal beleid

Ons sociaal beleid biedt daarom kansen aan *burgers* om te emanciperen en zich te ontwikkelen. Een gedeelde toekomst ontstaat alleen als we onze verwachtingen duidelijk kenbaar maken en zichtbaar maken wat we te bieden hebben. Als we grenzen durven te stellen en kansen durven te bieden. Zo geven we samen vorm aan een gedeelde toekomst voor alle burgers in Amsterdam Zuidoost. *Een samenleving waarin iedereen actief burger is en niemand autochtoon of allochtoon.* Amsterdam Zuidoost heeft geen diversiteitsbeleid, maar *sociaal beleid dat gebaseerd is op de lokale situatie*, op het diverse karakter van de samenleving in Zuidoost, zoals beschreven in paragraaf 4.2

4.5 Actief burgerschap

Actief burgerschap richt zich op alle burgers, ongeacht etnische, culturele of sociaaleconomische achtergronden. Het moedigt activiteiten aan die scheidslijnen overbruggen en die ertoe leiden dat meer burgers de weg weten in onze sociaal maatschappelijke infrastructuur. Actieve burgers bouwen mee aan Zuidoost.

Vanuit uiteenlopende achtergronden, geloofsovertuigingen en levensstijlen leggen we verschillende accenten. Maar onze gemeenschappelijke noemer is de verbondenheid met elkaar en de gezamenlijke, gedeelde verantwoordelijkheid voor deze samenleving en de toekomst van onze kinderen. Kinderen moeten al jong vertrouwd raken met het gevoel 'actief burger' te zijn. Burgerschap moet een belangrijke plaats in het onderwijs in Amsterdam Zuidoost gaan krijgen. Meedoen in de samenleving begint in de eigen straat, school en buurt.

4.6 Burgerschap in het onderwijs

Scholen leveren een belangrijke bijdrage aan de voorbereiding van leerlingen op deelname aan de samenleving. Leerlingen komen op school in aanraking met leeftijdgenoten van verschillende achtergronden en culturen en leren daarover. Scholen in het primair en het voortgezet onderwijs zijn vanaf 1 februari 2006 verplicht om in hun onderwijs aandacht te besteden aan actief burgerschap en sociale integratie. Burgerschapsvorming wordt niet gezien als een apart vak, maar zou een vanzelfsprekend onderdeel moeten zijn van verschillende vakken. In de herziene kerndoelen voor het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs wordt (expliciet) aandacht besteed aan burgerschap.

De minister van OCW geeft scholen meer ruimte om zelf invulling te geven aan het onderwijs. De minister schrijft niet voor hoe scholen aandacht zouden moeten geven aan burgerschap en sociale integratie. Vanaf het schooljaar 2006-2007 ziet de Inspectie van het Onderwijs toe op de manier waarop scholen aandacht besteden aan actief burgerschap en sociale integratie. Om scholen hierin tegemoet te komen zijn diverse handreikingen ontwikkeld.

5 Prestatieafspraken

Voor de uitvoering van sociaal beleid zijn wij afhankelijk van de activiteiten van algemene voorzieningen c.q. instellingen en lokale organisaties. Steun in de vorm van subsidies stellen wij beschikbaar aan professionals en vrijwilligers die bijdragen aan de uitvoering van ons beleid. De lokale overheid moet goed duidelijk maken wat wij van instellingen en lokale organisaties verwachten. Hiertoe dienen beschikkingen, prestatieafspraken, controleprotocol en subsidieverantwoordingen. Jaarlijks worden prestatieafspraken opgesteld als onderdeel van de beschikkingen waarmee subsidie wordt verleend. Dit gebeurt in samenspraak met instellingen.

5.1 Contouren van ons subsidiebeleid

De uitgangspunten, zoals verwoord in hoofdstuk 2, vormden de basis voor ons beleid. In deze paragraaf geven wij slechts een opsomming van de contouren van ons subsidiebeleid. In de uitwerking van deze visienota, die na vaststelling door de stadsdeelraad zal worden gepresenteerd, zullen wij deze contouren nader invullen. Voor een groot deel zijn deze uitgangspunten overigens vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening (ASV) van Amsterdam Zuidoost:

- Subsidies staan open voor alle lokale organisaties.
- Subsidie is bedoeld voor activiteiten, niet voor instandhouding van instellingen.
- Ethniciteit kan een ingang zijn om sommige groepen mensen te bereiken, die anders niet bereikt zouden worden. Sommige stichtingen komen nog niet toe aan het verbreden van de doelgroep.
- Een lokale organisatie met een etnische achterban kan een belangrijke brugfunctie vervullen in het toeleiden van mensen uit hun achterban naar algemene instellingen en voorzieningen.
- De lokale overheid heeft de plicht de totstandkoming van nieuwe netwerken bevorderen. Stadsdeel Zuidoost wil graag een rol spelen in het verbinden van lokale organisaties en algemene instellingen, bijvoorbeeld door subsidie te verlenen aan een dergelijk 'koppel'.
- De lokale overheid moet antwoord geven op de vraag hoe voorzieningen 'ontsloten' kunnen worden. Alle burgers, maar vooral burgers met een achterstand, moeten gebruikmaken van relevante voorzieningen.

- Onze visie op huisvesting van lokale organisaties is opgenomen in het accommodatieplan voor sociale accommodaties: de lokale overheid biedt gebruik van ruimtes aan lokale organisaties in jongerencentra, community centers en andere gemeenschapsruimten in Amsterdam Zuidoost.
- Gemeenschapsgelden moeten verantwoord besteed worden, de verantwoording moet transparant zijn.
- Het activiteitenaanbod van een lokale organisatie moet passen binnen het lokaal sociaal beleid van Amsterdam Zuidoost dat zich profileert op de terreinen armoede, werk, jeugd, leefbaarheid en veiligheid.
- Binnen ons beleid is ruimte voor initiatieven van en voor nieuwe doelgroepen.
- Het stadsdeel subsidieert samenwerkingsverbanden tussen algemene voorzieningen c.q. instellingen en lokale organisaties. Dit is een middel om meer burgers te bereiken bij de uitvoering van de lokale sociale agenda, de speerpunten uit het bestuursakkoord. Het is een instrument om steun te geven aan stichtingen met maatschappelijk relevante vrijwilligersinitiatieven.

5.2 Overgangsregeling

Het stadsdeel heeft tijdens de plenaire bijeenkomst in *De Kandelaar* benadrukt, dat dit veranderingsproces van beleid een gezamenlijk proces is. De portefeuillehouder wil de lokale organisaties nadrukkelijk de gelegenheid geven mede vorm te geven aan een nieuwe koers. Lokale organisaties, die op dit moment subsidie ontvangen van het stadsdeel, zullen vanaf 2010 andere prestatieafspraken met de lokale overheid gaan maken, conform het nieuwe beleid.

5.3 Externe evaluatie

Halverwege de nieuwe bestuursperiode zal het nieuwe subsidiebeleid geevalueerd worden door een onafhankelijk bureau.

6 Samenvatting

In het najaar van 2008 presenteerde de portefeuillehouder een startnotitie aan de raad, *Van diversiteit naar burgerschap*, waarin hij de denkrichting aangaf van de koers die het Dagelijks Bestuur wil gaan varen. Om een brede maatschappelijke discussie op gang te brengen heeft de portefeuillehouder - conform het gevoel van de raad - van oktober 2008 tot april 2009 een groot aantal migrantenorganisaties geconsulteerd.

Hij bezocht zowel gesubsidieerde organisaties als organisaties die nog nooit subsidie hebben aangevraagd. Het gesprek met de organisaties ging over hun maatschappelijke rol bij het verbinden van hun achterban met professionele organisaties, zoals gezondheidszorg, arbeidsbureau, inburgering en onderwijs. De consultaties werden afgesloten met een plenaire bijeenkomst in De Kandelaar.

Deze consultaties en de bijeenkomst vormen de basis voor een nieuwe koers in het sociaal beleid in Zuidoost. Diversiteit als doel op zich zal uit het programmakkoord van Zuidoost gaan verdwijnen. De ontmoetingsfunctie van de lokale organisaties is de afgelopen jaren sterk ontwikkeld en kan als stevig fundament fungeren voor de brug naar concrete ontwikkeling van de mensen in die groep. Naar werk, scholing, talentontwikkeling en een passende loopbaan. Zuidoost heeft een belangrijke missie op dit terrein te vervullen.

Diversiteit als verbindende kracht binnen de civil society die *zelfredzaamheid*, *actief burgerschap* en *maatschappelijk meedoen* als belangrijke trefwoorden heeft. Onderling verbinden van groepen migranten met eenzelfde hulpvraag, maar vooral verbinden met een algemene instelling die de hulpvraag op professionele wijze kan beantwoorden: DWI, inburgering, voorschool, seksuele opvoeding en weerbaarheid. De thema's van het bestuursakkoord - werk, jeugd en leefbaarheid - zijn daarbij leidend. Deze nota geeft de visie van het Dagelijks Bestuur op de rol van migrantenorganisaties in het sociaal domein. De nota beperkt zich tot het ontvouwen van de visie. Na vaststelling door de stadsdeelraad zal een plan van uitvoering en implementatie volgen, waarbij de huidige subsidieontvangers nauw zullen worden betrokken. Een overgangsregeling zal deel uitmaken van het implementatieplan.